

מסורת הש"ס

(א) עמי חק' לעיל ה"ה
דן, (ב) נתקמץ לא; ע"ש
היטב, א רש"א ז"ל,
(ד) עלו בפני ז"ד כ"ל,
(ה) נתקמץ לדן, (ו) לקמן כד.
ז"ע קמח, (ז) ע"ש היטב,
(ח) ומשלי כ"ב, (ט) ע"ש
לעיל במשנה, (י) ומצור
ג"כ כ"ל,

גליון הש"ס

גמ' ל"א דקבל' עלי' בבי
תרי' לפני' מדקמתי זה פוסל
זה פוסל היינו בין שהתבטע
קבל עליו מה כפי תפי' בין
שהתבטע קבל עליו כן. א"כ
מוכח דבין בנתן ובין במחול
פליגי לפי' מאי פרכינן מאי
קמ"ל דמאי הדר ביה מתנא
הא מהמס' ה"א דפליגי רק
במחול כדמ"ל שמואל שם או
רק בנתן כדמ"ל לרנא שם
לזה א"כ תי"ן דמ"י דהכא
דקמתי זה פוסל זה פוסל
דמוכח דבמרווייהו פליגי:

הגהות הב"ח

(א) גמ' אלא הי"ק ה' ל"ל
ואזת כ"ש ממחין: (ב) רש"י
ד"ה ורבעו כו' הגון, ג"כ
ס"א שאלו היו בעלי דיני
בזרין שמא לא יהא הגון
ולא יהיו השנים יוצין ונמך
אין א"כ יושבין עם זה לפי
שמביישין אותו אבל כשזכור
לו זה אחד והוא אחד עם אחד
מהן אמר אינו יושב עם זה
אין לחוש על כך ליתא
ס"פוא דלמתי ב"ח
איתקשעו דינא: (א) ד"ה
דקבלו עליו כבי תרי:
(ב) תוב' ד"ה כבי וכו' זה
שלו ושניהם השלישי יאל:

מוסף רש"י

נאמן עלי' להיות דין.
אבא. פסול מן המורה
לדוננו לא לזכות ולא לחיוב,
דבקא לן בפקיין (כו'):
מלא זימנו אבות על כניס
וגי' (לקמן כד,ו).

זה בורר לו אחד. משמע זה בורר לו ז"ד אחד שהן ג' זה אחד
הרי ששה ושניהם בוררין להם עוד אחד הרי ט' והיינו דקא
מתמה מאי זה בורר כו' הא בתלמא סגי: גמ' הרי קאמר כשזה

בורר לו ז"ד אחד זה בורר לו ז"ד אחד. וכל אחד פוסל אותו ז"ד
שזכיר מצירו ואינו רוצה לדון לפניו:
עינין בוררין להם אחד. כלומר אין
יכולין לכופ זה את זה אלא בוררין
ז"ד שיתלכו בו שניהם: ואפי' לזה
מאי מעב. צממיה: והאמר ר"א.
לקמן בסוף פירקין (דף טז א'): לא
שלו. אחד אמר גידון כאן ואחד אמר
לצית הוועד. דעבד לזה לאיש מלוהא:
לצית הוועד. דעבד לזה לאיש מלוהא:
כדאמר ר' יוחנן. לקמן בשמעמין:
בערכאות שבסוריא. שלא היו בקיאין
בדין תורה הלכך אפי' לזה מצי מעבד:
בי דינא דרב הונא ורב חסדא.
דמרווייהו בחד מקום: ועוד מאי זה
בזכר. דמשמע דהכי דינא: יאל דין
אמת לאמיסו. ליימי זעלי דינין
דכפר החייב הרי אני בעצמי בירמתי
האחד ואס' היה יכול להפך בזכותי
היה מהפך והדיינין בעצמן נוחה
דעתן להפך בזכות שניהן מפני
ששניהם צירכים: א"כ יודעין מי
חוסס עמהן. שמא יחמתו עמהם עד
אחד פסול ומבטל עדות כולם ונמצאו
אלו נזשים: ורבעו אים לכו דרב
יהודה. הלכך דעת הדיינין צעיקן
שיצרכו מי ישב עמהם אדם הגון: (א)
ואין נכנסין לפעודה כו'. שנגלי הו"א
לתלמידי חכמים ליטב אלא עם הארץ
בשעודה: (ב) זה פוסל דיינו של זה וזה
פוסל דינו של זה. יכול לומר לו לא
לדון לפניו: הרי קאמר אלא אס' היו
כשרין. שאינם קרובין ולא פסולין
אף ע"פ שהן יושבי קרנות נעשו
כנומחין: עד שיקבל עליו צפני ז"ד
מומחה. אלמא במומחין מודה ר"מ:
והא עדים כנומחין דמו. אס' אינם
קרובים או פסולים: דקבלו עליו
(א) כשרי. בתלמא דכריהם קבלוהו
עליהם צננים: נאמן עליו וכו'. צדיינין
קמייירי מדקמתי ג' רועי צקר:
ואמר

זה בורר פרק שלישי סנהדרין

בג.

עין משפט
ג' מצינו

מאי זה בורר לו אחד זה בורר לו אחד. פ"ה דמשמע לזהו ט'
כ"ל זה בורר לו ז"ד אחד הרי ג' זה בורר לו ז"ד אחד הרי
ששה ושניהם צורכים להם ז"ד אחד הרי ט' ולהכי מתמה בתלמא
סגי ולא נהירא שהרי משמעות הלשון אינו כן דא"כ ה"ל להקשות

בהדיא הא גופא קשיא רישא אסיפא
אמרת דיני ממונות בשלשה אלא
גמ' סגי והדר קאמר דלדין ט' ונ"ל
דאף בתמילה היה יודע כמו שמפרש
למ"כ שזה פוסל ז"ד של מצירו וזה
פוסל ז"ד של מצירו ולא ישנו כ"א א'
אחרונים כדקאמר המתוך ולא פריך
אלא מלישנא דמתני' דקמתי זה בורר
ז"ד וטצזירו כן ולהכי פריך מאי זה
בורר לו אחד כלומר לא סגי בלאו
הכי ומשני כשזה בורר כלומר אין
חובה ודאי לעשות כן אלא מתני'
מייירי אס' אירע קי':

בגוץ בי דינא דרב הונא ורב חסדא
דאמר ר'יה מאי קמטרחנא ד'ך
ובו'. פירש הקונטרס שהיו צמקוס
אחד ולא נהירא דהא אמר' (עירונין
:ס:) דרב חסדא לא היה מורה לפני
רב הונא אפי' ציעמא כזומחא וכ"ש
דדין לא היה עושה צפניו ונ"ל שהיו
סמוכים זה לזה חוץ לג' פרסאות:
בדי שיצא הדין לאמיתו. פירש
הריב"ץ שאפילו החייב יפרע
צדקו ויאמר קושטא דיניי שאני בעצמי
בירמתי האחד ואס' היה יכול להפך
בזכותי היה מהפך לפוסל ריהטא
משמע קי הפירוש שמתוך שזכור זה
שלו חס' שלו (ו) השלישי יאל הדין
לאמיתו בלא עוות שיחא הענין שקול
ולא ירבו מהספין לחובה על מהספין
לזכות ולא להפך:

ואמר

מאי שניא דעבדי הכי אמרי
במערבא משמיה דר' זירא המתוך שזה בורר לו דין אחד זה בורר לו
דין אחד ושניהן בוררין להן עוד אחד יצא הדין לאמיתו: וחכמים אומרים
כו': גימא בדרב יהודה אמר רב קמיפלגי אמר רב יהודה אמר רב אין העדים
חותמין על השטר אלא א"כ יודעין מי חותם עמהן רבי מאיר לית ליה דרב
יהודה אמר רב ורבנן אית להו דרב יהודה אמר רב לא דכולי עלמא אית להו
דרב יהודה אמר רב ודעת הדיינין כ"ע לא פליגי דבעינן כי פליגי דעת בעלי
דינין ר"מ סבר דעת בעלי דינין נמו בעינן ורבנן סברי דעת הדיינין בעינן
דעת בעלי דינין יאל בעינן גופא אמר רב יהודה אמר רב יאין העדים
חותמין על השטר כו' תניא נמי הכי כ"כ היו נקיי הדעת שבירושלים עושין לא היו חותמין על השטר
אלא א"כ יודעין מי חותם עמהן ולא היו יושבין בדין אלא א"כ יודעין מי יושב עמהן ולא היו נכנסין בשעודה
אלא אם כן יודעין מי מושב עמהן: זה פוסל דינו כו': כל כמיניה דפסיל דיני א"ר יוחנן בערכאות שבסוריא
שנו אבל מומחים לא הא מדקתני סיפא וחכ"א אימתי בזמן שמבייא ראייה שהן קרובין או פסולין אבל אם היו
כשרין או מומחין מפי ב"ד אינו יכול לפוסל מכלל דר' מאיר מומחין נמי קאמר ה"ק אבל אם היו כשרין נעשו
כמומחין מפי ב"ד ואינו יכול לפוסל ת"ש אמרו לו לר"מ לא כל הימנו שפוסל דיין שמומחה לרבים אימא לא
כל הימנו שפוסל דיין שהמחיהו רבים עליהם תניא נמי הכי לעולם פוסל והולך עד שיקבל ע' עליו ב"ד שמומחה
לרבים דברי ר"מ והא עדים כנומחין דמי ואמר ר"מ זה פוסל עדיין של זה זה פוסל עדיין של זה הא איתמר עלה
אמר ריש לקיש פה קדוש יאמר דבר זה תני ערו למאי אילימא לממון ר'חמנא פסליה אי לשבועה י'ימוני
מהימן כבי תרי לעולם לממון פ' לא צריכא דקבליה עליה כבי תרי מאי קמ"ל דמצי הדר ביה תנינא אמר לו
נאמן עלי אבא י' נאמן עלי אבך נאמנין עלי ג' רועי בקר ר"מ אומר יכול לחזור בו וחכ"א אינו יכול לחזור בו
ואמר

א א מיי פ"ז מהל'
סנהדרין הלכה א'
קמץ עשין זו טוש"ע ח"מ
ק"י י' עטף א'
ב ב טוש"ע ט' עטף ד'
ג ג מיי פ"ב מהל' עדות
הלכה א סנהדרין ר"ד
טוש"ע ח"מ ק"י י' ל' עטף
כד כ'
ד ד ה ו מיי פ"ז מהל'
סנהדרין הלכה א סנה
ד עשין זו טוש"ע ח"מ ק"י י'
ט ט מיי פ"ב מהל'
סנהדרין הלכה א'
וכפ"כ הלכה י"ד סנה
ד עשין זו טוש"ע ח"מ ק"י ז'
קטפי י' ופי' לג עט"ר א'
טוש"ע ח"מ ק"י ק' עטף
כ:
ז ז מיי פ"ח מהל' טען
הלכה א ופי' מהל'
עדות הלכה א סנה לאוין
ר'ג טוש"ע ח"מ ס' י' לג
עטפי י' ופי' כח עט"ר א'
צנהגה:
י י מיי שס סנה שס
טוש"ע ח"מ ק"י פ'
עטף א':

רבינו הנאל

דיני ממונות בשלשה. זה
בורר לו אחד זה בורר לו
אחד כו'. אסיק' מתוך שזה
בורר דין אחד זה בורר
לו דין אחד ושניהם
בוררין להם [עדן] אחד
ויצא הדין לאמיתו והני
מילי בבדי' אחד אבל
בשני בתר דינין לזה לא
מצי מעבד כו' אלעזר
דאמר לא שנו אלא מלוה
אבל אם אמר ליה לבידי
הגדול אידלא כופין אותו
ודין בעירו. א"ר יוחנן
ובערבאות שבסוריא אין
כופין וחכ"א שני הדיינין
בוררין להן עוד אחד.
אסיק' דעת הדיינין
להתרוצות מי ישב עמהן
כולי עלמא לא פליגי
דבעינן כותבייא נקיי הדעת
שבירושלים לא היו
חותמין בשטר עד שיעדו
מי חותם עמהן. ואין
יושבין בדין עד שיעדו מי
ישב עמהן. ואין נכנסין
בשעודה עד שיעדו מי
נכנס עמהן כי פליגי בדעת
בעלי דינין נ"מ סבר דעת
בעינן ורבנן סברי
לא בעינן דעת בעלי הדין:
זה פוסל דינו של זה וזה
פוסל דינו של זה ואקשינן
כל כמיניה למפסל דיני
ואוקמה ר' יוחנן למתניתין
בערכאות שבסוריא אבל
מומחין לא והא מדקתני
סיפא וחכ"א אימתי יכול
לפוסלן בזמן שמבייא ראייה
שהן קרובין או
פסולין אבל אם היו כשרין
[אין] מומחין אין יכול
לפוסלן מכלל דר' מאיר
אפילו במומחין פליגי
וקתני יכול לפוסלן ושנינן
הכי קתני אם היו כשרין
נעשו כמומחין ואין יכול
לפוסלן. נמצאת חילוקין
בכשרין ולא במומחין

אבל במומחין אפילו ר' מאיר מודה שאין יכול לפוסלן. תניא נמי הכי לעולם פוסל והולך עד שיקבל עליו בפני ב"ד מומחה לרבים דברי ר' מאיר. שם דבמומחה מודה ר' מאיר: זה פוסל עדיין של זה וזה פוסל עדיין של זה דברי ר' מאיר
אמר ריש לקיש פה קדוש יאמר דבר זה תני ערו וכוונן דקבליה עליה